

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์และวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ มีจุดประสงค์เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและกลุ่มลูกค้าธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) กับเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกรดังกล่าว (เกษตรกรรายตัว)

ในการศึกษานี้ ได้ใช้หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรักขภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นสถานที่ทำการวิจัย ได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบวิธีรมคมาเป็นวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง และใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการรวบรวมข้อมูล ได้เริ่มการสัมภาษณ์ต้นเดือนเมษายน 2528 กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีเป็นจำนวนทั้งสิ้น 139 ราย แยกเป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ 42 ราย เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ชกส. 43 ราย และเกษตรกรรายตัว 54 ราย

5.2 ผลการวิจัย

5.2.1 เปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากการศึกษาถึงลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม 9 ลักษณะ ได้แก่ (1) การศึกษา (2) ที่ดิน (3) มาตราฐานความเป็นอยู่ (4) การมีสิ่งอำนวยความสะดวก (5) การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (6) การเดินทางออกไปนอกถิ่นฐาน (7) การหาความรู้ทางโสตทัศนูปกรณ์ (8) การใช้สินเชื่อเกษตรกร และ (9) การขายผลผลิต ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์กลุ่มลูกค้า ชกส. และเกษตรกรรายตัว พบความแตกต่างทางสถิติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การใช้สินเชื่อเกษตรกร และการขายผลผลิต เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มลูกค้า ชกส. มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร และมีการใช้สินเชื่อมากที่สุด ส่วน

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีการขายผลผลิตมากที่สุด

ความแตกต่างในลักษณะต่าง ๆ ดังที่กล่าว ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มลูกค้า ชกส. มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ และเกษตรกรรายตัว ตามลำดับ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไปต่อการเปลี่ยนแปลง การติดต่อในงานส่งเสริม และการใช้ความรู้แผนใหม่ พบความแตกต่างทางสถิติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อในงานส่งเสริม และการใช้ความรู้แผนใหม่ โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มลูกค้า ชกส. มีการใช้วิธีการดังกล่าวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ และเกษตรกรรายตัว ตามลำดับ

5.2.2 การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ได้ใช้ตัวแปรทั้งหมด 20 ตัวแปร ทั้งตัวแปรที่ไม่ได้เป็นองค์ประกอบของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การศึกษา ระดับการศึกษาสูงสุด ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มาตรฐานความเป็นอยู่ การมีสิ่งอำนวยความสะดวก การหาความรู้ทางไสตท์ศัญยกรรม การใช้ดินเชื่อเกษตร และการขายผลผลิต มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มลูกค้า ชกส. และเกษตรกรรายตัว

5.2.3 การวิเคราะห์ถดถอย

ได้ใช้ตัวแปรทั้งหมด 16 ตัวแปร ใส่เข้าไปในโปรแกรมถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า การหาความรู้ทางไสตท์ศัญยกรรม การขายผลผลิต การมีสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับการศึกษาสูงสุด การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การเดินทางออกไปนอกถิ่นฐาน การใช้ดินเชื่อเกษตร สถานภาพของการถือครองที่ดิน มาตรฐานความเป็นอยู่

การได้รับชลประทาน และการมีอาชีพทรง สามารถอธิบายปรากฏการณ์ (ทำนายผล) ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ถึงร้อยละ 89.66 โดยตัวแปรดังกล่าว ถูกดึงเข้าไปสหกรณ์โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังข้างต้น

5.2.4 การวิเคราะห์ปัจจัย

พบว่าปัจจัยกลุ่มที่หนึ่งเกี่ยวข้องกับ มาตรฐานความเป็นอยู่ การหาความรู้ทางโสตทัศนูปกรณ์ การมีสิ่งอำนวยความสะดวก การศึกษา และการเดินทางออกไปนอกถิ่นฐาน ปัจจัยกลุ่มนี้ อธิบายความแปรปรวนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ร้อยละ 27.6 ปัจจัยกลุ่มที่สองเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรและการใช้สินเชื่อเกษตร ปัจจัยกลุ่มนี้ อธิบายความแปรปรวนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ร้อยละ 13.8 ปัจจัยกลุ่มที่สามเกี่ยวข้องกับที่ดินและการขายผลผลิต ปัจจัยกลุ่มนี้อธิบายความแปรปรวนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ร้อยละ 12.2

5.3 ข้อเสนอแนะ

ความแตกต่างในเรื่องของสถานภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งความแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบางประการ ซึ่งได้แก่ การติดต่อในงานส่งเสริมและการใช้ความรู้แผนใหม่ ชี้ให้เห็นได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรจึงต้องอาศัยการพัฒนาการเกษตรเป็นสำคัญ ซึ่งการศึกษา การรวมกลุ่มกันเป็นรูปสถาบัน รวมทั้งการอาศัยสินเชื่อ เป็นปัจจัยที่สำคัญ เกษตรกรรายตัวนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า มีความเสียเปรียบในเรื่องของการรับบริการด้านสินเชื่อ โอกาสที่จะขยายการผลิตทางการเกษตรทำได้ยาก ความเหลื่อมล้ำนี้ควรได้รับการแก้ไข โดยชักจูงให้เกษตรกรรายตัวเข้าเป็นสมาชิกของสถาบันเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกัน ก็ให้สถาบันดังกล่าวปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อดึงดูดใจเกษตรกรรายตัว

5.4 ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยนี้ มีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ การทดสอบตัวแปรที่อยู่ในรูปของดัชนี ซึ่งแต่เดิมตั้งใจจะทดสอบในรูปของกิตต์แมน (Guttman scalogram analysis) แต่ต้องเปลี่ยนมาทดสอบในรูปของความเชื่อถือได้ของสเกล (reliability scale analysis) เนื่องจากคอมพิวเตอร์ที่วิเคราะห์เป็นโปรแกรมแบบ SPSS^x ซึ่งไม่สามารถจะทดสอบในรูปของกิตต์แมนได้

ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตนั้น คิดว่าน่าจะทำการวิจัยในรูปแบบเดียวกันนี้ แต่ควรที่จะได้เปลี่ยนจากเรื่องของข้าว มาเป็นเรื่องของยางรวม ทั้งการคัดเลือกตัวอย่าง ที่ควรที่จะได้อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน (locality group) เพื่อป้องกันอิทธิพลจากความแตกต่างในเรื่องของสถานที่ อันได้แก่ที่ตั้งซึ่งจะเข้ามาเป็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความ นอกจากนี้ อาจทำการศึกษาแก่เฉพาะแต่เกษตรกรรายตัว ถึงปัญหาสำคัญของการที่ไม่เข้าเป็นสมาชิก รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาอีกด้วย
